

Završna reč predsedavajućeg OEBS-u, prvog potpredsednika Vlade i ministra spoljnih poslova Republike Srbije na 22. Ministarskom savetu OEBS-a:

„Ekselencije,
Dame i gospodo,

Uskoro ćemo privesti kraju dva dana intenzivnih razgovora o brojnim izazovima sa kojima se region OEBS danas suočava. Ministri su održali i mnoštvo bilateralnih razgovora. Nadam se da vam je boravak u Beogradu bio plodotvoran i ugodan.

Beogradski ministarski savet održan je u godini u kojoj smo obeležili 40 godina od usvajanja Helsinškog završnog akta. Ovaj važan jubilej podsetio nas je na značaj vrednosti i principa na kojima počiva ovaj dokument. Tokom cele godine, nastojali smo da te vrednosti i principe promoviramo kroz rad našeg predsedavanja, u veoma složenim okolnostima.

Uložili smo mnogo napora da na ovom Ministarskom savetu postignemo konsenzus po nizu pitanja. U određenom broju slučajeva, to nije bilo moguće. Bez obzira na to, smatram da je ovaj sastanak protekao u dobroj atmosferi, konstruktivnoj i otvorenoj. Verujem da je duh u kome je održan ovaj sastanak postavio solidne osnove za nastavak dijaloga. Uskoro predajemo predsedavanje Nemačkoj. Nadamo se da će tokom naredne godine, polazeći od osnova koje smo položili ovde u Beogradu, dijalog biti nastavljen, kako bi se približavali stavovi po nizu pitanja. U sadašnjoj atmosferi nepoverenja i podela, to je ono što nam je preko potrebno.

Među susretima koji su održani na marginama ovog skupa, i ja, kao i ministar Štajnmajer, želim posebno da istaknem susret između ministara Lavrova i Čavušoglua, prvi nakon nedavnog obaranja ruskog aviona; takođe, u Beogradu su se susreli ministar Lavrov i državni sekretar Keri. Nadam se su ovi susreti, kao i ostali susreti ministara, doprineli prevazilaženju razlika i toliko potrebnom jačanju poverenja unutar OEBS-a.

Dozvolite mi sada da rezimiram našu debatu, uključujući neformalne diskusije tokom radnog ručka održanog 3. decembra:

Izražena je duboka zabrinutost zbog krize u i oko Ukrajine, koja je bila jedan od ključnih elemenata u razgovorima. Postoji zajednički interes da kao zajednica reagujemo na izazove terorizma i nasilnog ekstremizma koji duboko pogađaju celokupan prostor Evrope i Bliskog

istoka. Prepoznata je potreba za hitnim rešavanjem migracione i izbegličke krize, kao i njen značajan uticaj na niz država učesnica i Partnera za saradnju, s obzirom da OEBS može da odigra korisnu ulogu u reagovanju na krizu.

I dok se države članice nisu složile u pogledu osnovnih uzroka krize u i oko Ukrajine, izrazile su snažnu podršku kontinuiranom širokom angažovanju OEBS-a u ovoj krizi. One su takođe izrazile posvećenost intenziviranju napora usmerenih ka daljoj deeskalaciji, i spremnost da preduzmu dodatne korake podrške njenom rešavanju mirnim sredstvima, uz puno poštovanje normi i principa međunarodnog prava sadržanih u Povelji Ujedinjenih nacija i Završnom aktu iz Helsinkija.

Postignuta je široka saglasnost da učvršćivanje primirja u istočnoj Ukrajini i preduzimanje daljih koraka u pravcu postizanja trajnog političkog rešenja mora i dalje ostati najviši prioritet kako bi se izbegao dalji gubitak života i ljudska stradanja, a što bi predstavljalo osnovni uslov za napredak u prevazilaženju šire krize evropske bezbednosti.

Istaknuto je da se suverenitet, nezavisnost i teritorijalni integritet Ukrajine moraju u potpunosti poštovati. Jedan broj država učesnica je izneo stav da je kriza u i oko Ukrajine nastala kršenjem principa sadržanih u Završnom aktu iz Helsinkija, posebno u vezi sa statusom Krima.

Snažno angažovanje Normandijskog formata, uključujući na najvišem nivou, prepoznato je kao ključno za omogućavanje pune i blagovremene primene Sporazuma iz Minska. Sve strane su pozvane da dalje grade na onom što je do sada postignuto, kao i da nastave efikasnu saradnju sa OEBS-om, a posebno u kontekstu Trilateralne kontakt grupe i njene četiri radne grupe.

Značajan doprinos OEBS-a smanjenju tenzija i jačanju mira i stabilnosti u Ukrajini dobio je široku pohvalu. Posebno je data puna podrška Specijalnoj posmatračkoj misiji (SPM) u Ukrajini, koja ima vodeću ulogu u pružanju pomoći u sprovođenju mera deeskalacije, doprinoseći na taj način popuštanju napetosti i postizanju napretka ka mirnom rešenju ove krize. Ministri su se takođe založili za punu primenu sporazuma iz Minska i nesmetan i slobodan pristup SPM.

Odato je priznanje važnoj ulozi OEBS-a kao regionalne organizacije za bezbednost na osnovu Glave VIII Povelje UN za doprinos međunarodnom miru i bezbednosti u sve tri dimenzije, kao i unapređenju bezbednosti i poverenja na prostoru OEBS-a kroz mere za izgradnju poverenja i bezbednosti. Široko je potvrđeno da bi ojačan OEBS, kroz svoj sveobuhvatan pristup koji uključuje političko-vojnu, ekološko-ekonomsku, kao i ljudsku dimenziju bezbednosti, mogao da još u većoj meri doprinese rešavanju pretnji i izazova s kojima se prostor OEBS suočava, uključujući sve veći broj novih i nadolazećih bezbednosnih pretnji.

Konstatujući uporno nastavljanje razilaženja u pogledu percepcija bezbednosnih pretnji, države učesnice su prepoznale da, naročito u doba kada se region OEBS-a suočava s nizom složenih bezbednosnih izazova koje nijedna država ne može sama da reši, naponi za obnavljanje poverenja među državama učesnicama moraju da se intenziviraju. Uprkos tome što države učesnice imaju različita viđenja o najboljim načinima za uključivanje u konstruktivni dijalog u cilju iznalaženja zajedničkih rešenja za ove izazove, značaj uključivanja u takvu debatu nije osporavan, a prilike za saradnju u zajedničkom suprotstavljanju ovim izazovima se moraju

pronaći i podržati. Svaki sukob, kako u prostoru OEBS tako i u susednim regionima, zahteva akciju zasnovanu na solidarnosti i zajedničke napore, kao i poštovanje kulture konsenzusa. Samo na ovaj način, moguće je stvoriti neophodne uslove za motivisanje strana u sukobu da traže obostrano prihvatljiva rešenja. Vrednosti OEBS ne trpe jednostrano delovanje koje podriva slovo i duh Helsinškog Završnog akta.

Potvrđeno je da angažovanje OEBS-a u Ukrajini nudi vredne lekcije i demonstrira presudnu važnost OEBS-a kao foruma za inkluzivni dijalog i zajedničko delovanje, naročito u vreme krize. Iskazana je značajna podrška ulaganju većih napora u cilju jačanja kapaciteta OEBS kao ključnog instrumenta za rano upozoravanje, sprečavanje sukoba, upravljanje krizama, rešavanje sukoba, postkonfliktnu rehabilitaciju i pomirenje, kao i široku posvećenost daljim koracima usmerenih ka jačanju kapaciteta OEBS u okviru konfliktnog ciklusa.

Države učesnice su prepoznale potrebu da se preduzmu dodatni zajednički naponi kako bi se pospešilo rešavanje zamrznutih sukoba, koji će nastaviti da ugrožavaju svakodnevne živote pogođenog stanovništva i da predstavljaju bezbednosni rizik za region OEBS sve dok ne budu rešeni. Imajući u vidu pogoršanje situacije na terenu, jedan broj država učesnica pozvao je strane da unesu novu energiju u napore za rešavanje ovih sukoba, uključujući kroz obezbeđivanje kontinuiteta uspostavljenih pregovaračkih formata i, gde je to moguće, učestalije održavanje sastanaka, uključujući na najvišim nivoima, i učešće na njima u dobroj veri. Sve strane su takođe pozvane da se suzdrže od upotrebe nasilja, i da rade na smanjenju tenzija i izgradnji poverenja, u potpunosti koristeći prednosti uloge koju OEBS može da ima u podršci odgovarajućim inicijativama.

Mnogi su se složili da političko-vojni aspekt bezbednosti predstavlja integralni i ključni element sveobuhvatne bezbednosti koji je u osnovi svih aktivnosti OEBS. Prepoznata je potreba za jačanjem transparentnosti u vojnoj oblasti, unošenjem nove energije u napore ka iznalaženju zajedničkog polazišta za pokretanje dijaloga o modernizaciji i ažuriranju režima kontrole konvencionalnog naoružanja, kao i mera za izgradnju poverenja i bezbednosti, kao nezaobilaznog elementa za ponovnu izgradnju kooperativne bezbednosti u Evropi.

Poseban akcenat stavljen je na borbu protiv terorizma u svim njegovim oblicima i načinima ispoljavanja, uključujući fenomen stranih boraca terorista, kao i na suprotstavljanje radikalizaciji i ekstremnom nasilju koji mogu da dovedu do terorizma. Podržani su kontinuirani naponi Organizacije za rešavanje transnacionalnih pretnji, kao i drugih značajnih pretnji i izazova koji pogađaju region OEBS, uz snažno suprotstavljanje netoleranciji i diskriminaciji verskih i etničkih manjina, obezbeđujući slobodu veroispovesti i uverenja, i promovišući međureligijski i interkulturalni dijalog. Izraženo je najdublje saučešće žrtvama ubijenim u terorističkim aktima u Parizu, i na drugim prostorima u regionu OEBS i šire.

Istaknuta je posvećenost kontinuiranim naporima u borbi protiv organizovanog kriminala i nelegalne trgovine narkoticima, oružjem i ljudima, kao i u vezi sa izazovima prouzrokovanih nestabilnošću u susednim regionima, uključujući one u vezi sa nelegalnim migracijama u region OEBS. Borba protiv korupcije i podrška dobrom upravljanju takođe moraju da bude nastavljene kako bi se obezbedila politička stabilnost, održiv razvoj i bezbednost širom prostora OEBS-a.

Države učesnice potvrdile su svoju posvećenost bliskoj saradnji sa Partnerima za saradnju u regionima Azije i Mediterana. Postignuta je široka saglasnost o potrebi da se intenzivira zajednički rad na pitanjima kao što je borba protiv terorizma i suočavanje sa migrantskom krizom. U tom pogledu, države učesnice su naglasile neophodnost postizanja veće efikasnosti u ovoj saradnji.

Takođe su podržali jačanje koordinacije i saradnje OEBS-a sa relevantnim međunarodnim organizacijama u skladu sa Platformom za kooperativnu bezbednost iz 1999. godine.

Brojne države učesnice konstatovale su važnu ulogu civilnog društva i nezavisnih medija, koji pomažu u obezbeđivanju punog poštovanja ljudskih prava, osnovnih sloboda i vladavine prava, kao i promovisanju dobrog upravljanja i razvijanju slobodnih i pluralističkih društava. Brojni ministri su posebno istakli svoju podršku mandatu i nezavisnosti institucija OEBS-a.

Države učesnice su još jednom prepoznale da je OEBS, nošen snagom svog jedinstvenog koncepta sveobuhvatne bezbednosti koji uključuje političko-vojnu, ekonomsko-ekološku i ljudsku dimenziju bezbednosti, u jedinstvenoj poziciji da poboljša odnose država učesnica, kao i da poboljša kvalitet života ljudi, na kolektivnom i individualnom planu.

Države učesnice potvrdile su puno poštovanje Povelje UN potpisane pre sedamdeset godina, Završnog akta iz Helsinkija potpisanog pre četrdeset godina, kao i svih OEBS-ovih normi, principa i obaveza u sve tri dimenzije dogovorene nakon toga, a koje se u jednakoj meri odnose na sve države učesnice OEBS. U ovoj godini jubileja, osvrnuli smo se i na druge važne prekretnice, kakva je Pariska povelja iz 1990. godine ili Komemorativna deklaracija iz Astane iz 2010. godine, kojom su se države učesnice ponovo obavezale na viziju slobodne, demokratske, zajedničke i nedeljive evro-atlantske i evro-azijske bezbednosne zajednice.

Naglašen je značaj punog poštovanja osnovnih principa sadržanih u osnivačkom dokumentu OEBS, Završnom aktu iz Helsinkija, koji jasno definiše na koji način države učesnice treba da se ophode među sobom i prema svojim građanima, i koji je nezamenjiv za premošćavanje razlika među nama.

Dame i gospodo,

U obavljanju naših zadataka kao predsedavanja nismo bili sami. Naprotiv: mogli smo da računamo na dobru volju i podršku država učesnica, na prvom mestu, naših partnera u Trojci. Od koristi nam je bila pomoć velikog broja prijatelja i kolega, koji su, kao deo šire porodice OEBS, odigrali svoj deo uloge u obezbeđivanju da sve protekne kako treba.

A sada je došao trenutak da vam se zahvalim.

Želeo bih da počnem zahvalivši se generalnom sekretaru, dragom Lambertu, na odličnoj saradnji. Zahvaljujem se takođe kompletnom osoblju OEBS-a, bilo da se nalazi u Sekretarijatu ili na jednoj od brojnih lokacija na terenu, na podršci od neprocenjive vrednosti koju su pružili predsedavanju. Takođe sam zahvalan na odličnim odnosima koje sam imao sa Kancelarijom za demokratske institucije i ljudska prava, visokim komesarom za nacionalne manjine, predstavnicom za slobodu medija, kao i Parlamentarnom skupštinom OEBS.

Predsedavajući ima čitav niz specijalnih i ličnih predstavnika. Svima se iskreno zahvaljujem na podršci i saradnji. Posebno bih želeo da pomenem one na koje sam se po prirodi mog posla najviše oslanjao. Dozvolite mi da odam priznanje za rad: Anđelu Gnedingeru na Južnom Kavkazu, Andžeu Kasparčiku u vezi sa konfliktom kojim se bavi Minsk Grupa, Radojku Bogojeviću u „Procesu 5+2“ , Žeraru Studmanu na Zapadnom Balkanu, kao i Hajdi Taljavini i Martinu Sajdiku u Ukrajini. U Ukrajini sam, naravno, tesno sarađivao i sa šefom SPM, ambasadorom Apakanom, kojem takođe odajem priznanje na neumornom radu.

Pored ostalih stalnih predstavnika pri OEBS u Beču, dozvolite mi da se zahvalim ambasadorima Trojke i predsedavajućima tri Komiteta.

Takođe izražavam zahvalnost Volfgangu Išingeru kao predsedavajućem Panela eminentnih ličnosti na podsticanju diskusije okrenute budućnosti, na temu evropske bezbednosti kao zajedničkog projekta.

Na kraju, ali ne manje važno, zahvaljujem se rukovodiocu Radne grupe za predsedavanje OEBS-u u Ministarstvu spoljnih poslova Republike Srbije, i našem stalnom predstavniku u Beču, kao i njihovim timovima. Izuzetno sam cenio saradnju sa vama.

Pre nego što završim, uveravam vas da mi je bila privilegija da služim OEBS-u u ovom kritičnom trenutku. Želim Nemačkoj i Austriji sve najbolje u važnom zadatku koji će obavljati tokom naredne dve godine. Posebno, svom nasledniku na mestu predsedavajućeg OEBS-u, ministru spoljnih poslova Štajnmajeru, želim puno uspeha u narednoj godini. Poštovani Frank, imate moju punu podršku.

Konačno, zahvaljujem se svima vama, ministrima i delegatima, na dolasku na ovaj Ministarski savet i na učešću u našim razgovorima.

Hvala."